

Večernik

»JUTRA«

Leto II. (IX.), štev. 193

Maribor, sobota 25. avgusta 1928

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.400

Velja mesečno, prejemani v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Kaj je veleizdaja?

Vsi režimski listi dolžijo celokupno KDK in posebej še HSS — veleizdaje ter se trudijo na vse kriplje z zbiranjem obtožilnega materiala.

Brzjav HSS v Berlin je bil — »veleizdaja«. »Veleizdaja« je pa seveda tudi resolucija vodstva KDK, sprejeta na seji v Ljubljani. Ta seveda še posebno, ker je razpršila tako lepe nade režima. Silno »veleizdajalski« naj bi bil sledeči odstavek iz ljubljanske resolucije: »... pričakuje se, da bo interparlamentarna unija s svojim delom in s svojo moralno avtoriteto delala za zmago pravega in iskrene parlamentarizma, ki edini more z jamčiti trajen svetovni mir za napredek človeštva.«

To naj bi bil poziv k umešavanju inozemstva v notranje razmere naše države!

S tem proglašuje dr. Korošček režim za veleizdajalsko interparlamentarno unijo, kajti tako »vmešavanje« je njen program ves čas od osnutka l. 1889. — Dr. Korošček režim je prvi in edini na svetu našel v tem — veleizdajo. Naj bo vesel svoje bistroumnosti in slave!

Ob toliki kurioznosti se ne smemo čuditi, da prinaša beograjska »Politika« odlomek iz nekega članka v »Narodnem Valu«, kjer se govori o volitvah v Grčiji ter opisuje zmago republikanstva nad monarhizmom. To naj bi bil dokaz, da se HSS vrača k republikanskemu programu ter da zahteva nasilne spremembe v naši državi.

To vse je sicer smešno in abotno, a tudi zločinsko, zločinsko v pogledu državnih in narodnih interesov.

Tu je prava veleizdaja! — Z atentatom v skupščini je zadet parlamentarizem. Zločin Puniše Račića ni individualen, temveč zarotniški. Saj so morali sami režimovci še dva sokrivca izročiti sodišču. Kjer so trije, tam jih je še več. Torej, prava zarota. Režim, v katerem je zarota dozorela, se nadaljuje in je tako predrzen, da dolži veleizdaje ravno one ljudi, katerim se je treba zahvaliti, da 20. juniju niso sledile katastrofe. Narod je miren ne radi režima, temveč pod uplivom vodstva KDK.

Ko so po zločinu 20. junija Hrvati zahtevali le to, kar bi se moralo na vsak način zgoditi, kar ne zasluži imena zadoščenja, kar je samo najprimitivnejši temelj za izhod iz strašnega položaja, so aktivni ministri predlagali amputacijo Hrvatske.

Če to ni veleizdaja, kaj potem še zasluži to ime?

Če se govori o predaji enega dela države Italiji, ali ni to veleizdaja?

In nihče ne kliče na odgovornost ljudi — ministre in podobne, ki se bavijo s takimi veleizdajalskimi nameni in predlogi. Veleizdajalci naj bi bili pristaši KDK — napredni Slovenci, Hrvati in prečanski Srbi, ki zahtevajo državljansko svobodo in enakopravnost.

Osebnih prijateljev morilca Puniše Račića in ljudje, ki so vsestransko podpirali list, ki je hujskal k umoru, so lahko ministri, voditelji KDK pa naj bodo njihovi robijaši.

To je nekaj brezprimernega, izhaja pa v glavnem iz brezmejne in neugnane pohlepa po oblasti današnjih režimovcev. Pripravljani so na vse, na največje krivice in gorostasnosti, samo da bi se še nekaj časa obdržali na oblasti.

Globok vtis izjav Svetozarja Pribičevića

POLAGOMA PRIDEJO V BEOGRADU NA TO, KAJ JE INTERPARLAMENTARNA UNIJA. — Z OBZNANO NI TAKO LAHKO. — NAMEŠČENJE NOVIH REŽIMSKIH EKSPONENTOV.

BEOGRAD, 25. avgusta. Izjave, ki jih je podal predsednik KDK Svetozar Pribičević proti pretinjam, ki se razširjajo iz Beograda s strani vlade proti vodstvu KDK, so napravile danes v vseh političnih krogih globok vtis. Vsi priznavajo, da vlada nima nobene podlage, da bi kakorkoli kazensko postopala proti vodstvu KDK. Interparlamentarna unija ni nobena država, ki bi jo bilo treba prositi za intervencijo, nego je to le društvo parlamentarnih delegacij vseh parlamentov sveta.

Sicer vlada v Beogradu popolno politično zatišje in ni beležiti nikalih dogodkov. Za jutri pričakujejo prihod zunanjega ministra dr. Marinkovića, ki se takoj se-

stane z dr. Korošcem. Ob tej priliki bodo baje sestavili obtožnico proti dr. Mačku, nakar odpotuje dr. Korošec na Bled poročat kralju.

BEOGRAD, 25. avgusta. Danes se doznava iz vladnih krogov, da bo vlada odstranila vse sedanje velike župane in višje uradnike na področju Hrvatske ter jih nadomestila s svojimi eksponenti. Dr. Korošec ima baje že pripravljen ukaz o obširnih uradniških spremembah. Ta ukaz bo ministrski predsednik predložil kralju v podpis že na svoji prvi avdijenci.

BEOGRAD, 25. avgusta. Davidovičevci čakajo nestrpnost na prihod svojih pravakov, ker bi se radi še danes sestali na

konferenci, da osmerijo stališče demokratske stranke v sedanji politični situaciji. Razpravljalo se bo tudi o velikem demokratskem shodu v Beogradu. Nekateri poslanci predlagajo, naj se izda proglas na narod, v katerem bi se razložilo stališče demokratske stranke v vseh važnih političnih vprašanjih. Razmišlja se tudi o sestanku glavnega strankinega odbora.

BEOGRAD, 25. avgusta. V tukajšnjih krogih z velikim zanimanjem pričakujejo pondeljkeve seje radikalnega glavnega odbora. V radikalnih krogih trdijo, da bo na tej seji padel predlog, naj se Velja Vukičević izključi (?).

Servilnost Koroščeve vlade napram Italiji

VLADNI ODGOVOR ITALIJI DOZNAVAMO ŠELE PREKO — GRADCA. — ŠE VEČ KOT ITALIJANI HOČEJO.

Dolga leta že odločno zahtevajo vse stranke, ki tvorijo KDK, ustanovitev posebnega parlamentarnega odbora za zunanjo politiko. To so nekda zahtevali tudi današnji režimovci razen radikalov in zunanji minister dr. Marinković se je posluževal nekdanje te zahteve kot glavnega orožja proti dr. Ninčiču, sedaj je pa v tem pogledu še slabše kot nekdanj poprej. Zunanji minister dela kar hoče, tajna diplomacija je pri nas v najbohotnejšem cvetju.

Preko Gradca iz italijanskih virov šele doznavamo za naš odgovor Italiji.

RIM, 25. avgusta. Odgovor jugoslo-

venske vlade na poslednji dve italijanski noti o dogodkih v Splitu in Šibeniku ima po poročilu »Agenzije Stefani« med drugim sledečo vsebino:

1. Vsi krivci bodo eksemplarično kaznovani. Deloma se je to že zgodilo. Število aretiranih in kaznovanih krivcev znaša 21. Ravno tako bodo kaznovani krivci dogodkov v Šibeniku. 2. Jugoslovenska vlada je pripravljena poravnati vso škodo, ki so jo utrpeli laški parniki in laški državljanj. 3. Predstavniki državnih oblasti, ki odgovarjajo za red in mir, bodo postavljeni pred pristojna disciplinska sodišča. V to svrhu odpotuje inspektor ministrstva notranjih zadev

v Split, da izvrši preiskavo proti uradnikom. 4. Ministrstvo notranjih del je suspendiralo in odstranilo iz službe vladnega svetnika Iviča, ki je v trenutku dogodkov zastopal velikega župana za Split in Šibenik in je v tem svojstvu predstavljal državno oblast. Dalje napoveduje ta odgovor novo noto Jugoslavije, ki bo točno sporočila Italiji definitivne rezultate preiskave.

Italijansko poslaništvo v Beogradu je vzelo gornji odgovor na znanje, s čimer se smatrajo incidenti za poravnane. — končuje poročilo »Agenzije Stefani«.

Zakaj služijo muslimani režimu

ZA VELIKOŽUPANSKA MESTA. — KLERIKALCI SE HOČEJO UTRDITI V HERCEGOVINI.

SARAJEVO, 24. avgusta. Muslimanski poslanci zatrjujejo, da bo do konca tega meseca rešeno vprašanje velikožupanskih mest. Tuzlanski veliki župan je v preiskavi radi neklih zadev od zadnjih volitev. Muslimani bi radi to mesto za svojega poslanca bega Kapetanovića. Izmenjan bo tudi mostarski veliki župan ter se pulijo za to mesto radikalni, muslimani in še klerikalci. Klerikalci bi radi napr. vili za velikega župana urednika klerikalne »Narodne Slobode« v Mostarju Žarka Vlaha ali pa odvetniškega kandidata v Sarajevu Josipa Sitančiča, ki je vodja orlovskega saveza. Klerikalci mislijo, da bi se na tak način s pomočjo državne oblasti lahko razširili po Hercegovini. Tudi občinske volitve so vzrok muslimanskega službovanja režima. Neki poslanec JMO je izjavil, da bi JMO pristala na nadaljnje odlaganje občinskih volitev v Bosni in Hercegovini le v slučaju, če bi ministrski svet medtem izročil skupščini splošni občinski zakon. Proti

volitvam po uredbi, katero je izdal Vukičević, ko je bil še notranji minister, so v Bosni vse stranke razven radikalov.

Ostavka bolgarskega vojnega ministra ni sprejeta

SOFIJA, 23. avgusta. Kralj ni sprejel ostavke vojnega ministra Vlkova. Listi napadajo zunanjega ministra Burova, da je žrtvoval bolgarske interese željam zapadnih sil.

Švedska letalca vendar rešena

BERLIN, 24. avgusta. Po poročilu, ki ga je prejel »Berliner Tageblatt« iz Kopenhagena, se more računati, da sta bila švedska letalca Hassel in Cramer vendarle rešena na Grenlandiji. Podrobnosti še niso znane.

Poslanec dr. Žerjav na Bledu

BLED, 25. avgusta. Sinoči se je pripeljal iz Berlina na Bled narodni poslanec dr. Žerjav, ker se počuti po operaciji mnogo bolje kot prej. Na Bledu ostane dr. Žerjav kot rekonvalescent dva meseca.

Prometna nesreča.

NEWYORK, 25. avgusta. V času najhujšega prometa je včeraj popoldne iztril na podzemski železnici potniški vlak. 20 oseb je bilo na licu mesta mrtvih, okrog 50 jih je dobilo težje ali lažje poškodbe.

Pretep med vojaki in civilisti.

BUDIMPEŠTA, 25. avgusta. Sinoči je prišlo na trgu pred vzhodnim kolodvorom do silnega pretepa med civilisti in skupino 20 artilerijskih vojakov. Policija je šele s pomočjo vojaštva razdvojila vročekrvne bojevnike, ki so pustili na cesti deset težko ranjenih tovarišev.

Prispevajte za spomenik Kralju Petru v Mariboru

Interparlamentarna unija

SVETOVNI PARLAMENT OD L. 1889 DO DANES. — IDEJA SVETOVNEGA RAZSODIŠČA JE NJEGOVA. — ZA SLUGE IN POMEN UNIJE.

Letošnje zasedanje interparlamentarne unije v Berlinu od prošlega četrtka do prihodnje srede vzbujajo pri nas veliko pozornost.

Predsedstvo hrvatske seljačke stranke je poslalo uniji svoj brzojav in v Berlinu je odpotoval tudi glavni tajnik in poslanec HSS dr. Krnjević. Režim dr. Korošca je gojil nade v razcep KDK, dokler ni teh nad temeljito porušila resolucija seje vodstva KDK v Ljubljani. Isti dan se je na seji unije predsedajoči delegat dr. Walter Schücking s toplimi besedami spomnil pokojnega člana unije Stjepana Radiča. Izjavil je, da je bil Radič eden od najboljših ljudi interparlamentarne unije in da je njegova prerana smrt posledica strahovitega zločina, katerega moramo vsi obsoditi. To je obsodba naših režimovcev, ki bi tako radi dopovedali svetu, da je Radič umrl vsled srčne hibe in da je strel v trebuh — brezpomembna malenkost.

Že v tem je dovolj povoda našega velikega zanimanja za interparlamentarno unijo in tako naj sledi tudi nekaj najvažnejših podatkov o tem svetovnem parlamentu.

Unija je bila ustanovljena l. 1889 v Parizu. Njen ustanovitelj je veliki pacifist Frédéric Passy. Interparlamentarno unijo je smatral za instrument mirovnega stremjenja in pokreta. Polagoma so postali najodličnejši parlamentarci vseh držav člani unije. Eni iz načelnih in idejnih nagibov, drugi pa iz praktičnega razloga in računa, da se na kongresih unije več izve v zunanje-političnem pogledu, kot pripuščajo diplomati parlamentom in tiskom.

Pa je le pomagalo!

Pred tednom dni smo poročali pod člankom »Pritožba iz petih občin« o skrbi SLS za — ceste. Danes nam poročajo iz Slovenskih goric: »Skrajni čas je bil, da ste se zavzeli za našo cesto, osobito za Reismanov breg. Komaj je izšel članek, že so prišli gospodje in razširilo se je med prebivalstvom: »Dr. Korošec, ki je rešil državo, ni pozabil na vas. Cesta bo najhitreje dograjena... In res: Skoro vsak dan, odkar je izšla naša pritožba, pride kak avtomobil z uradno gospodo nadzirat, kako gre delo izpod rok. Še-le po našem članku so se spomnili gospodje, da se je na tem bregu prevrnila neka katoliška omladina, ki se je vračala od Marije Snežne, kjer je pomagala vlačiti nove zvonove v cerkveni stolp. In sedaj pravijo: Da se to drugič ne zgodi, je treba cesto popraviti... Ne zato, ker stotine prebivalcev rabijo to cesto zlasti v jeseni, ampak zato, da se kat. omladina drugič ne prevrne. — Sedaj pa druga stvar. Prišli so delavci, a materijala je zmanjkalo. Pred kakimi 14 dnevi se je oglasilo 7 kmetov za dovoz kamna iz kamnoloma g. Franca Dolajša, ki daje kamen skoraj zastoj za to svrhu. Naenkrat pa se oglašajo g. župnik Erhatič, da ima 90 m³ kamenja po ceni 30 Din meter na razpolago. Potem imamo še drugo zadevo. Bili so časi in so še menda danes, da mora biti cestni mojster po poklicu najmanje zidarski polir oz. zidar ne pa kak drug obrtnik, napr. gostilničar kakor je pri nas slučaj... Tudi glede obračunavanja za dovoženi gramoz so pritožbe. Prej se je odločilo, da morajo gramoz voziti občine, ki to rade storé. Sedaj se meri kamen na tlaku (»flajstru«) vsled česar izgube delavci zaslužek, kar je vsakemu lajku jasno. Na koncu koncev pa nas le veseli, da so začeli z delom.«

Interesenti 5 občin.

Razstava pohštva

bo na željo občinstva zopet prirejana ob jesenskem velesojmu od 1. do 10. sept. t. l. Mizarski mojstri iz Št. Vida pri Ljubljani in iz okolice bodo tudi tokrat kompaktno razstavili svoje izdelke pod skupno firmo obrtna zadruga lesnih strok v Št. Vidu pri Ljubljani. Poleg teh razstavlja še več velikih mizarskih tvrdk iz cele Slovenije. Izdelki naših mojstrov so priznani po svoji kakovosti in solidnosti ter po skrajno zmernih cenah. Razstavljene

za unijo so se zavzeli tudi strokovnjaki mednarodnega prava menceč, da se bo tem potom prišlo do svetovnega razsodišča. Unija ima veliko zaslugo, da je dala duševni temelj obem mirovnim konferencam v Haagu. Do l. 1908 je bila interparlamentarna unija močan in dober protiutež tajni diplomaciji.

Potem so prišli za njo slabši časi. Njegovim načelom se je prva izneverila Italija. Ob italijansko-turškem konfliktu je skušala unija posredovati, italijanski člani so pa iz nje izstopili. Tudi poprej ob izbruhu rusko-japonske vojne ni bilo mogoče posredovati, izstopil pa ni nihče. Svetovna vojna je interparlamentarno unijo silno presenetila, poveljna doba pa skuša važen del njenih namenov in idej izvesti potom Društva narodov.

Svetovni parlament je molčal do leta 1921, ko je bilo pripravljeno njegovo zasedanje v Stockholmu. Do njega pa ni prišlo, ker se od francoske in belgijske strani ni odobravalo povabilo nemškega parlamenta. V evropsko politiko je unija zopet posegla šele l. 1924 s kongresom v Bernu.

Zadnji kongres unije je bil l. 1927 v Parizu. Ta kongres je bil velikega pomena ter je mnogo pripomogel k zboljšanju odnošajev med velikimi evropskimi narodi. Glavni zastopnik Nemčije je bil državnozbornski predsednik Loeb. Francoski senator de Jouvenel ga ni hotel razumeti, razumel ga je pa Briand. Od tedaj datirajo pravzaprav normalni odnošaji med Francijo in Nemčijo.

Četudi se na zasedanjih interparlamentarne unije več razpravlja o teoriji kot pa o praksi, je unija vendarle važen in visok svetovni forum.

bodo kuhinje, spalne in jedilne oprave, na dalje pisarne in drugo od najpriprostejše do najfinejše in najbogatejše izdelave. Za svoje izdelke vsak mojster v polnem obsegu jamči, tako za kakovost in prvovrstnost lesa, kakor tudi za kakovost izvršitve vsakega posameznega kosa. Vsak razstavljalec nudi vsakomur brezplačen proračun, brezplačne načrte in vsa to stvarna pojasnila. Take razstave so irvaljevredne. Prepričale bodo javnost, zlasti tuje, da pri nas mizarski izdelki niti najmanj ne zaostajajo za onimi tujih tvrdk v kakovosti, cene naših izdelkov so pa v vsakem pogledu več kot konkurenčne.

Iz učiteljske službe.

Na meščanskih šolah v mariborski oblasti so postavljeni naslednji absolventi višjih pedagoških šol za učitelje: v Dolnji Lendavi Simon Dobernik, Alojzija Kocbekova in Filip Vrečko; na dekliški mešč. šoli v Celju Metka Brandstetter; v Ljutomeru Josip Stancer in Vida Pogachnikova; v Ormožu Stane Praprotnik; v Slovenski Bistrici Ljubomir Gorup; v Sv. Lenartu v Slov. goricah Marija Tičarjeva, Lucijan Janež in Franjo Vajd; v Slovenjgradcu Alfred Kos; v Šoštanjju Frida Chvatalova in v Vojniku Danica Glinškova in Angela Ocvirkova. — Premeščena je Marija Baumgartner iz Plazškega na II. dekliško meščansko šolo v Mariboru. — Napredovali so: v 4. skupini II. kat. Franja Hlebec v Vučiji gomili pri Murski Soboti, Marija Čekada v Žiteški vasi pri Mariboru, Milan Stravos v Gornji Lendavi. Hima Aleksander iz Dobrovnika pri Dolnji Lendavi je premeščen v Štore pri Celju.

»Slovenec« hvali.

Prošli teden smo s kratko notico dali pobudo glede skrajno slabega pločnika na levi strani Koroške ceste. Kakor smo včeraj doznali, so se posamezni posestniki odločili, da na svoje stroške razderejo stari pločnik in napravijo novega, kitoniziranega. In celo »Slovenec«, ki nima blage besede za nas, piše danes »hvalevredni pobudi« ter potrjuje indirektno uspešnost naše inicijative. Da pa bomo popolnoma objektivni, pristavljamo k tej laskavi ugotovitvi samo to, da je bil tudi marsikateri klerikalec deležen tistih preliberalnih luž ob priliki zadnjega dežja. Dobro je, če se »kavsamo«, a še lepše je, če iz tega »kavsanja« dobi Maribor lepše lice.

Mariborski in dnevni drobiž

Okrajna zbornica KDK v Ptujju in Središču.

V nedeljo 2. septembra 1928 se vršita dva velika okrajna zbornica KDK in sicer ob 10. uri dopoldne v Ptujju v dvorani Narodnega doma, ob pol 3. popoldne v Središču ob Dravi v dvorani Sokolskega doma. Na obeh zborih poročajo gg. narodna poslanca dr. Kramer in Ivan Pucelj ter oblastni poslanec Petrovar in zastopniki hrvatskega dela KDK. Vse somišljenike in prijatelje v ptujskem in ormoškem okraju opozarjamo na ta dva okrajna zbornica ter jih pozivamo k mnogobrojni udeležbi.

Oblastni odbor

je na neki dopis iz Dobrne poslal sledeči popravek: »Ni res, da bi dobil v zdravilišču Dobrna samo tisti lepo sobo, ki da bakšiš, temveč res je, da dobi sobo vsakdo, ki jo pravočasno naroči in res je, da se sobe dodeljujejo po došlih naročilih, v kolikor so na razpolago.«

Uvedba avtobusnih mesečnih in smernih izkaznic.

Mestno avtobusno podjetje pričinja izdajati v ponedeljek, dne 27. tm. mesečne izkaznice z veljavnostjo za območje celine mestnega omrežja. Cena teh izkaznic za neomejeno število voženj po vseh mestnih progah znaša za mesec Din 200. Izkaznica je veljavna le za osebo, na katero ime je bila izdana in mora biti vsled tega opremljena s fotografijo imetnika. Takozvane smerne izkaznice (brez fotografij) se izdajajo za večkratne vožnje na posameznih progah, vendar pa ne za manj kot 26 voženj v mesecu. Popust pri takih vožnjah se stopnjuje od 17 do 53%.

Proslava proboja solunske fronte.

Udruženje rezervnih oficira i ratnika, pododbor Maribor sporoča, da priredi dne 15. septembra t. l. proslavo desetletnice proboja solunske fronte in sicer dopoldne s službo božjo na Trgu Svobode, zvečer pa zabavno prireditev v večjem obsegu. Mariborska patriotska in narodna društva naprošamo tem potom, naj bi po možnosti upoštevala željo udruženja, da na ta dan ne prirejajo eventualnih svojih prireditev.

Prvi pogoj lepote:

čista, nežna in gladka polt, ki se doseže z uporabo 1491

VESNA KREME

Lekarna Praunspurger Zagreb, Starčevičev trg št. 18.

Razstava umetniškega dela.

G. Maks Rovšek je znan naši publikii s svoje izložbe ob priliki ind. obrt. razstave l. 1923. Sedaj razstavlja pri Preis-u svoje najnovejše delo - marino, ki prese- neča po svoji izborni tehniki in ogromnem formatu. Žal, da je izložbeno okno premajhno za stvar te velikosti; delo bo gotovo našlo razumevanja med našimi umetnostni naklonjenimi krogi.

Na drugi drž. dek. meščanski šoli

Cankarjeva ulica se vrše ponavljajni, zasebni in sprejemni izpiti dne 30. in 31. tm. od 8. do 12. Prav tako je ista dva dneva vpisovanje učenk od 8. do 12. Po ministrskem odloku znaša vpisnina 20 Din v prid ustanovitve zavoda za zaščito zdravja otrok. To vpisnino morajo plačati vse učenke, ne le tiste, ki se vpišejo v prvi razred. Za izvenmariborske znaša učni prispevek 200 Din. Oprostitev dovoli krajevni šolski odbor. Ravnateljstvo.

Visoka sezona nakupovanja sadja.

Po naših vaseh frče sedaj nakupovalci našega sadja, ki je letos izredno dobro obrodilo. Inozemstvo zelo povprašuje za našim sadjem. Jabolka so se plačevala dosedaj po 2.— Din kilogram, vendar je opažati naglo dviganje cene in so bili storjeni sklepi že po ceni 3.50 Din za kilogram. Dobroizbrano sadje za izvoz je več vredno, kakor vsako državno posojilo. Ker pa ima Beograd druge brige, kakor zdravo gospodarsko razmerje z inozemstvom, si pomagajmo sami!

Almanah denarnih zavodov in eksporta

Jugoslavije in držav bližnjega vzhoda. Glavno uredništvo Almanaha SHS v Zagrebu VI pripravlja nov obširen almanah denarnih zavodov in izvoza Jugoslavije in držav bližnjega vzhoda (Rumunije, Bolgarije, Grčije, Albanije, Turške, Srbije, Palestine in Egipta). Almanah bo velike važnosti za vzpostavitev novih in za poglobitev že obstoječih gospodarskih odnošajev med nami in inozemstvom. Zato poziva glavno uredništvo Almanaha (Zagreb VI) vse naše gospodarske kroge, da mu pošljejo detaljne podatke o svojem stanju in o vrstah blaga, ki ga uvažajo ali izvažajo. Želeti bi bilo, da se te ugodne prilike poslužijo naši izvozniki v čim večjem številu.

Šahovska tekma med Slovenijo in avstr. Štajersko.

Pred nekaj dnevi smo javili, da se bo vršila na praznik in v nedeljo 8. in 9. septembra v Mariboru velika mednarodna šahovska tekma Slovenija—avstrijska Štajerska, in sicer na desetih deskah. Danes že lahko obvestimo številne kroge, ki se za to zanimajo, da je obljubil udeležbo tudi naš velemojster dr. Milan Vidmar, Avstrijci pa bodo postavili na prvo desko najbrž svojega amaterskega šampijona prof. Becherja z Dunaja, tako da se srečata na prvi deski Vidmar in Becher. To bo prvi slučaj, da pride dr. Vidmar kot šahist oficijelno v naše mesto. Naši šahisti bodo imeli prvič priliko videti našega šahovskega velikana v resni borbi. Šahovska prireditelj obeta postati radi tega še prav posebno zanimiva.

Zastoj pijete sodavico, če uporabljate original angl.

SPARKLET

sifonsko steklenico

20letna proslava Sokola pri Sv. Lenartu

v Slov. gor. Dne 26. avgusta 1928 proslavi Sokol pri Sv. Lenartu svojo dvajsetletnico. Društvo se je prerilo skozi ono dobo, ko so nam Nemci siloma trgali naše vrste, Sokol pa ni omahnil, marveč je krepko vzletel v zarje Vidove. Vabimo vse prijatelje, da se v čim večjem številu udeležijo naše proslave. Telovadni nastop vseh oddelkov ob 15. uri, na to vrtna veselica na letnem telovadišču pred Sokolskim domom.

Mariborski kinematografi

se zopet otvorijo danes teden, dne 1. septembra. Grajski kino in Union kino bosta imela redne predstave kot nekdanj, Apolo kino pa bo predvajal filme le od časa do časa.

Policijski drobiž.

Roka pravice je včeraj postavila na hladno h Grafu razburjivega Konrada radi ekscesa, Emilijo in Ivanko radi prevnetega nepoštevanega potikanja po Mariboru in Francita, ki se je pregrešil nad celovitostjo tuje lastnine. — V 21 prijavih poročajo varnostni organi o kršitvi cestno policijskega reda, avtomobilskih predpisov, o telesnih poškodbah, o nedostojnem obnašanju itd.

Nezgoda pri kopanju.

Klanček Josip, 23letni dijak se je pri kopanju udaril tako na glavo, da mu je moral pomagati rešilni oddelek. Rana k sreči ni nevarna.

Nezgoda.

V Hutterjevi tovarni je včeraj 20letna delavka Marija Mezner neprevidno prišla za žarnico, prišla v spoj z električno strujo ter v nezavesti padla na tla. Rešilni oddelek jo je zbudil k zavesti. Drugih posledic nezgoda ne bo imela.

Streljaška družina.

Članstvo se obvešča, da bo letošnje veliko nagradno streljanje v Beogradu od 2. do 9. septembra. Kdor želi sodelovati, naj se takoj prijavi tajniku podpolkovniku Krpanu 45. p. polka ustmeno, pisмено ali telefonično na št. 364, kasarna Vovode Mišiča.

Ure, zlatnina na obroke

brez poviška — Jlgcr, Maribor, Gornjska ulica 15. — IX

O prohibiciji

KRITIČNA DOBA AMERIŠKE PROHIBICIJE. — KAJ SO UGOTOVILI KONGRESI PROTI PROHIBICIJI?

Prepoved alkohola ali prohibicija, ki je letos obhajala svojo desetletnico v Zedinjenih državah, ne bo postala stara. Ravno letos, ko so v uniji predsedniške volitve, pride prav lahko do odprave prohibicije. Demokratiški predsedniški kandidat Smith, ki je v sredo v Albany-ju nastopil s svojim programatičnim govorom, je glede prohibicije dejal: »Sem za to, da dobi vsaka država unije potom ljudskega glasovanja pravico, na svojem področju izdelovati in prodajati alkoholne pijače. Prodaja naj bi bila v državnih rokah.«

Predsedniškemu kandidatu Smithu sicer ni gošova zmaga, njegov nasprotnik, republikanski kandidat ima boljše izgled, a vprašanje obstoja prohibicije od volilnega izida ni preveč odvisno. Tudi v republikanski stranki je dovolj nasprotnikov prohibicije in republikanski kandidat še ni nikdar govoril o trajnosti prohibiciji, pač pa o njeni reviziji in celo odpravi. Lahko se zgodi, da razumejo Amerikanci te volitve kot najboljšo priložnost, da nehajo s prepovedjo alkohola ter prepustijo v tem pogledu posameznim deželam proste roke. Glavni argument proti prohibiciji so njeni ogromni stroški. Za izvajanje prohibicije je bila ustanovljena posebna policija, kateri dajejo tihotapci alkohola ogromno poslo in skrbi.

Poleg materijelnega je tudi praktično in načelno vprašanje. O tem vprašanju je razpravljalo v zadnjem času že več kongresov znanstvenikov, zdravnikov in narodnih gospodarjev. Zadnji tak kongres je bil na Dunaju. Ti kongresi so sicer proti prohibiciji, imajo pa le namen, ugotoviti v koliko alkohol škoduje in kaj pomeni izdelovanje alkoholnih pijač in v prvi vrsti vinogradništvo v narodnem gospodarstvu.

S temi vprašanji se je temeljito bavil

dunajski kongres, dokazati je pa hotel, da se ljudstvu ne more vzeti prosta volja glede na uživanje alkoholnih pijač, da je treba misliti na eksistenco tisočev in tisočev vinogradnikov, da vprašanje za ali proti prohibiciji ne sme tvoriti gesla političnih frakcij in da prohibicija (n. pr. ameriška) ni prinesla pričakovanih ugodnih uspehov, ampak da je privedla do propada morale in s tem do propada prinčipa samega.

Glavni zaključki in ugotovitve kongresa so sledeče:

1. Mednarodno prohibicijsko gibanje, ki bi se ga baje moralo lotiti društvo narodov, ne spada pred ta forum, ker so tu mednarodne suverene države same zase.

2. Prohibicija bi uničila tudi vso velikansko industrijo piva v raznih državah in bi spravila nebroj ljudi na beraško palico.

3. Zmerni uživanje alkoholnih pijač vpliva ugodno na prebavo, krvni obtok, možgane in centralno živčevje; ni pa mogoče dokazati, da bi bila majhna mera alkoholnih pijač škodljiva zdravju.

4. Da bi se bavilo vinogradništvo samo s kulturo namiznega grozdja, je izključno, ker imamo premalo porabnih grozdni vrst in ker nas zadržuje pokončevanje raznih trsnih škodljivcev toliko, da ne bi mogli z grozdem pravočasno na trg. Uporabo vinskih moštov za brezalkoholne pijače onemogočijo tehnične težave. Grozdni sok se kvalitativno jedva razlikuje od sadnih sokov, mora pa biti mnogo dražji od njih. Tudi rozin ne moremo dobiti iz jagod, ker bi bile predrage in — prekisle. Naše vinarstvo more obstojati le v sedanji obliki.

Prohibicija ne more imeti zaželjenih uspehov, ker sila sploh ne rodi uspehov. Trud in stroški za njo naj bi se rajši posvetili pobijanju alkoholizma.

Sport

Sturm (Gradec) : Maribor

Prvo mednarodno srečanje v jesenski sezoni.

Prvotno odpovedana tekma z graškim Sturmom se bo vendar vršila. Gostje bodo sicer nastopili samo proti »Mariboru«, dočim današnja tekma proti Rapidu izostane.

Med tem ko gostuje jutri Rapid v Celovcu je »Maribor« poskrbel za mednarodno prireditev na domačih tleh. V gosteh ima odlično moštvo graškega Sturma, ki je doslej v vseh nastopih v Mariboru in v revanšnih srečanjih v Gradcu ostalo zmagovalce. Mariborskim klubom se torej še ni posrečilo iztrgati prvorazrednemu graškemu nasprotniku vsaj eno zmago, niti doseči neodločen rezultat. Sleherno gostovanje nas je uverilo, da se naš sport le s težavo odmika od povprečnosti. Toda zadnji dnevi velikih uspehov, zlasti triumf mariborske reprezentance nad Ljubljano, nam je utrdil vero v sigurnejši napredek in večji razmah mariborskega sporta. To dejstvo popolnoma upravičuje domnevo, da Gradčani jutri ne prihajajo več v goste k šibkim protivnikom, temveč na teren enakovreden in dostojen velikega Sturma, ki je v neštehtih mednarodnih nastopih in domačih srečanjih izvojeval zavidanja vredne uspehe.

Jutrišnji mednarodni nastop našega prvaka vzbuja in zasluži veliko zanimanje, kajti lahko se nadejamo, da si bodo »Mariborčani« končno vendar izvojevali doma in v tujini upoštevanja, kakor ga zasluži moštvo dobrih in prvorazrednih kvalitet.

Tekmo bo sodil g. dr. Planinšek. Pričetek ob 16.30. — Predtekmo pa bo odigrala druga mladina »Maribora« z drugo mladino »Rapida«, dočim gostuje prva mladina Maribora v Murski Soboti proti SK Muri.

ISSK Maribor — nogometna sekcija.

I. moštvo nastopi proti Sturmju v sledeči postavi: Gajer, Koren I, Laznička, Hreščak, Božič, Prevolnik, Bertonceti,

Vodeb, Paulin, Unterreiter, Starc, Rezerva Najzer in Kovačič. — I. mladina igra proti SK Mura, odpotuje ob 5.35 in nastopi v sledeči postavi: Koren II, Novšak, Istenič, Janžekovič, Konič, Najzer, Priveršek, Kopic, Kukovec, Gajšek, Bačnik. — II. mladina proti SD Rapid: Majer, Žmavc, Goleš, Volčič, Rak, Gržina, Kislinger, Makarevič, Duh, Straus, Zemljič. Rezerva: Paš, Stojič.

SK Železničar v Varaždinu.

SK Železničar gostuje jutri na težkih varaždinskih tleh. Po kvaliteti posameznih igralcev sodeč so Železničarji na vsak način favoriti. Varaždinsko moštvo pa je sestavljeno iz samih mladih moči, ki z neverjetno vztrajnostjo branijo svoje svetišče. Tudi Hašk, ki je gostoval nedavno v Varaždinu s skoraj kompletnim moštvom, je dosegel v golih izraženo samo pičlo zmago. Želimo Železničarjem, da z dobrim uspehom zastopajo mariborski šport.

SK Železničar — nogomet.

Za pokalni finale mladini, ki se odigra jutri z Ilirijo v Ljubljani, so postavljeni: Mahajnc, Čiček, Urbanček, Pezdček, Antoličič, Levič, Kohout, Jug, Bačnik I, Veras, Heller, Bačnik II. Odhod ob 5.20 z glavnega kolodvora.

SD Rapid:KAC (Celovec).

SD Rapid gostuje jutri proti prvaku Koroške. V kaki kondiciji se nahaja momentano Rapid, nam ni znano, ker moštvo že delj časa nismo videli na domačih tleh. Po zadnjih rezultatih sklepajoč, so se nove moči, postavljene v moštvo, čisto dobro obnesle. KAC je nedvomno najmočnejše moštvo Koroške in se odlikuje zlasti v napadu. Izid tekme je jako nesiguren, vendar upamo na zmago domačinov.

Bogomir Divjakova kolesarska dirka.

Kakor smo že poročali, priredi v nedeljo, dne 26. tm. pod pokroviteljstvom kolesarskega kluba »Perun« v Mariboru,

„Izbrala sem“

pravi razumna Mica. „Med vsemi snubci fistega, ki mi je prinesel RADION. On misli na to, da sebi in meni olajša življenje, kot to dela RADION pri perilu. Z RADIONOM ni več mučnega pranja in mencanja, ker pere sam.“

Varuje perilo!

tukajšnje mehanično podjetje Bogomira Divjaka veliko reklamno-konkurenčno dirko za svetovno znano tvrdo koles Waffennrad-Steir, na progi Maribor—Hajdina—Fram—Maribor — 55 km. Start je ob 8. zjutraj na Tržaški cesti pri gostilni Tržaški dvor, cilj pa ob pol 10. uri mestnem vodovodu na Tržaški cesti. Darila za zmagovalce so razstavljeni v trgovini g. Divjaka na Glavnem trgu. K dirki so bili pozvani vsi včlanjeni klubi mariborske kolesarske zveze, ki so se tudi odzvali vabilu v lepem številu. Na dirki bodo zastopana predvsem kolesa znamke Waffennrad-Steir, med drugim pa tudi znamke Atmos, Peugeot, Rekord, Tribuna, Puch, Bianchi. Zvečer ob 8. je razdelitev daril zmagovalcem v hotelu Kosovo v Mariboru.

Prvenstvo Jugoslavije v nogometu.

Prvenstvena tabela v nogometu je v trenutku, ko se imajo še odigrati tri tekme — Sašk:Hašk, Sašk:Jugoslavija in Gradjanski:Hašk — naslednja:

1. Gradjanski	4 3 1 0	6: 2 7
2. Hajduk	5 2 2 1	13: 7 6
3. BSK	5 3 0 2	12:15 6
4. Hašk	3 1 0 2	8: 7 2
5. Jugoslavija	4 0 2 2	5:11 2
6. Sašk	3 0 1 2	4: 6 1

Tudi v slučaju, da Hašk zmaga, ostane Gradjanski na prvem mestu; Hašk pride v najboljšem slučaju, če zmaga nad Saškom in dobi povoljno razliko golov, na drugo mesto, kar pa je težko verjetno, ker bi moral Hašk zabiti šest golov in ne bi smel nobenega dobiti v tekmah z Gradjanskim in Saškom.

Teplitzeri v Splitu.

Danes in jutri gostuje v Splitu proti Hajduku češkoslovaški profesionalni Teplitzer Fussball-Klub, nemški profesio-

onalni prvak v ČSR. Teplitzeri so v odlični formi, saj so prošle nedelje odpravili praško Čechie Karlin 13:1.

Kjer so Lahi, tam je kravati.

Te dni se je vršila v Newyorku nogometna tekma med laško enajstorico »Brescia« in moštvom Brooklyn Wanderers. Zmagali so domačini 3:2. Med tekmo sta se dva Laha sprla z nekim Robertsonom od Brooklyna in se tako nesramno obnašala, da je publika v razburjenju vdrla na igrišče in Laha insultirala. Red je napravila šele policija.

Kruniške vrvi

in sicer štiri po številu je zapustil svojim dedičem bivši staro-turški veljak Adam paša, ki je umrl sedaj v Newyorku ravno 100 let star. Mož je bil veljak še v onih lepih turških časih, ko je sultan pošiljal svojim vezirjem in drugim veljakom, če so se mu kaj zamerili, svilene vrvice z ljubeznivim nasvetom, naj se obesijo. Če kdo takemu nasvetu ni sledil, so ga obešili drugi ali pa prikrajšali za glavo. Adam paša je bil trikrat tako počaščen. Dvakrat je prišel sultan zopet v dobro voljo ter je dal razumeti, da se je s pošiljatvijo samo — pošalil, tretjič je bila pa stvar tako resna, da je moral paša fingirati samomor. Ko so neke noči prišli krvniki, da ga spravijo na oni svet, ker se je sam še vedno obotavljal, so ugotovili v svoje zadovoljstvo, da je zadelava že urejena in da se je zgodila sultanova volja. Paša je namreč višje na oknu svojega dvora. Ob slabih razsvetljavi niso opazili, da ima mož noge lepo podstavljene. Žvižajo so spoznali šele potem, ko je bil že na varnem daleč preko meje, kjer je poprej tudi prevično naložil svoje premoženje. Kruniške vrvi je čuval stavec z veliko pleteto.

Kupim staro zlato
srebrni denar, umetno zobovje po najvišjih cenah. — Ilger-jev sin, urar in juvelir, Maribor, Gosposka ulica 15. X

Enonadstropna vogalna hiša
10 stanovanj, 2 trgovska lokala, 2 stavbeni parceli radi selitve za Din 450.000 na prodaj. Mesečna najemnina znaša Din 5000. Naslov pove uprava lista. 1570

Perfektna stenotipistinja
v slovenskem in nemškem jeziku s prakso išče službo v Mariboru ter nastopi takoj. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Stenotipistinja«. 1573

Gostilna »DRAVOGRAD«
Maribor, Smetanova ulica št. 54, toči naravno fransko vino od gospe Frangesch. Topla in mrzla jedila vsak čas na razpolago. Za obisk prosita gostilničarja J. M.

Vsakovrstno angleško,
češko in jugoslovansko sukno že od 24 Din naprej dobite pri J. Trpinu, Maribor. Glavni trg.

Dobrodošlo gostilno
na prometnem kraju blizu farne cerkve dam v najem. Naslov pove uprava lista. 1527

Popravilo ur
hitro, ceno in točno z 1—5 letnim jamstvom pri tvrdki A. Stojec, Maribor, Jurčičeva ul. 8. Po stenske in stoječe ure se pride na dom! 1538

Sobo-in črkoslikanje
izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 1348

Kupim
5000—10.000 kg sena. Ponudbe na Požar, Ruše. 1600

Dobro eksistenco
vam nudimo, oziroma samoprodajo našega predmeta, kateri se rači v vsakem gospodinjstvu. Pišite na zastopstvo Kahman & Müller, Maribor, poštni predal 2. 1551

Brivski salon Mrakič
Maribor, Cankarjeva ulica 1 se cenj. damam in gospodom najtopleje priporoča. 777

Tvornica kekisa,
z modernimi stroji se daje radi bolezn posestnika v najem. J. Pall, Maribor. 1586

Prodaja različnega pohištva
bo dne 30. avgusta t. ob 14. v Usnjarski ulici 2 pri Kolariču. 1587

Dijakinje sprejmemo
na stanovanje in hrano. Aleksandrova cesta 44/II, desno. 1588

Učenec ali učenka
mešč. ali nižje srednje šole se sprejme pri uradniški rodbini na stanovanje in hrano. Naslov v upravi lista. 1576

Sobica-kabinet
z eno posteljo oddam takoj za Din 150 mesečno. Dvořakova ulica 1. I. nadstropje. 1597

Spalnico
že rabljeno, radi selitve zelo ceno na prodaj. Karčič, Gregorčičeva 10. 1599

Dva dijaka
sprejemem na hrano in stanovanje. Sodna ulica 26/III, vrata 7. 1585

Urarsko orodje
in dvocevni radio-aparat proda takoj Konrad Mihelič, Jurčičeva ulica 5, dvorišče. 1596

Velika klet
v sredini mesta odda v najem Komaner, Aleksandrova cesta št. 12, Maribor. U

Največja izbira jestvin za izletnike in turiste najceneje v delikatesni trgovini

L. UHLER, MARIOBR
GLAVNI TRG (Rotovž). 1017

BOGOMIR DIVJAK
MARIBOR

Trgovina z dvokolesi in pnevmatiko. Istotam dobite tudi vse sestavne dele.

Glavno zastopstvo svetovnih koles
Waffenrad-Steyer

Mehanična delavnica z električnim pogonom za popravila dvokoles in motociklov. Lastna ponikovalnica, bakranje in emajliranje.

Trgovina: **Glavni trg 17** 1590
Delavnica: **Ključavničarska ul. št. 1**

Vinotoč Wögerer

se otvori 22. avg. Prodaja se le čez ulico!

V gostilni PLOHL, Tesno
(Vojaško vežbališče) 1598

bo v nedeljo, dne 26. avgusta t. l.

KONCERT

Začetek ob 15. uri. Z mrzlimi in toplimi jedili, dobrim vinčkom ter svežim pivom iz sodčkov dobro preskrbljeno

Velika 1592
perzijska preproga

temnordeča in antikvarične mobilje na prodaj. Naslov pove uprava lista.

VRTNI KONCERT

bo v nedeljo dne 26. avgusta 1928 v gostilni
A. HOSTE, RADVANJE 45

Za šolarje!

Nahrbtnike, torbice in razne druge potrebščine na debelo in drobno priporoča

Drago ROSINA, Maribor
Vetrinjska ulica 26

Zaloga galanterije, drobnarije, parfumerije, pletenin, motvoza, vrvarskih in plečarskih izdelkov i. t. d.

Kreditna zadruga reg. pom. blag. v Mariboru
palača pokojninskega zavoda 1591

izplača po 8 mesecih vsakemu članu

za slučaj poroke ženitovanjsko doto v znesku

Din 20.000

Prispevki so neznatni. Zadruga omogoča vsakomur ustvariti si lastni dom. Zahtevajte prospekte.

KIS ZA ULAGANJE

kumerc in drugo, vinski kis, špirit, vse vrste likerjev, tropinovec, droženko, slivovko, rum, konjak itd.
Na drobno! dobite po zmernih cenah edino pri tvrdki **Na debelo!**

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA 19

tovarna za izdelovanje dezertnih vin in sirupov. XVI

E 4482/28-6

Dražbeni oklic.

Dne 28. sept. 1928 dopoldne ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin zemljiška knjiga mesto Maribor vl. št. 159, cenilna vrednost: Din 549.367-77, najmanjši ponudek: Din 274.733-88.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru, dne 7. avgusta 1928.

1594

E 4352/28-6

Dražbeni oklic.

Dne 5. oktobra 1928 dopoldne ob 11. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin, I. zemljiška knjiga Koroška vrata vlož. št. 132, II. zemljiška knjiga Koroška vrata vlož. št. 292, cenilna vrednost: ad I. Din 160.327-12, ad II. Din 2050, skupaj Din 162.377-12 najmanjši ponudek: ad I. Din 80.163-56, ad II. Din 1366, skupaj Din 81.529-56. Pripomba: Vsaka vložna številka se proda tudi posebej.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Mariboru.

Okrajno sodišče v Mariboru,
dne 7. avgusta 1928.

1594